

Asia: VN/1195/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry (jäljempänä OAJ) ei hyväksy työrauhalainsäädäntöön esitettyjä työtaisteluoikeuden rajoituksia.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi työntekijöiden, virkamiesten ja viranhaltijoiden yhdistykselle asetettavasta velvollisuudesta huolehtia työtaistelua toimeenpannessaan työtaistelun rajauksella tai suojelutyöllä eräistä merkittävistä oikeushyvistä. Mitä jäljempänä esityksessä todetaan työntekijöiden yhdistyksestä, koskee myös virkamiesten ja viranhaltijoiden yhdistyksiä. Työtaistelu ei saisi vakavasti vaarantaa sääntelyllä suojattavia oikeushyviä. Huolehtimisvelvollisuuden vastaisesti toimeenpantava työtaistelutoimenpide olisi kielletty, ellei työnantaja voisi välttää oikeushyvien vakavaa vaarantumista kohtuudella käytettävissään olevilla muilla keinoilla.

Perusoikeudeksi katsottavan työtaisteluoikeuden käyttämistä ei tule rajoittaa lainsäädännöllä. Toisaalta yleisenä periaatteena tulee huomioida se, että oman perusoikeuden käyttäminen ei saa johtaa toisen perusoikeuden poistamiseen. Perusoikeudet toteutuvat eri tilanteissa ja aikoina eri vahvuisina ja voivat myös olla ristiriidassa keskenään. Esimerkiksi oikeus elämään on keskeinen perusoikeus ja siihen kohdistuvat rikkomukset voivat olla peruuttamattomia. Kyseiseen oikeuteen kohdistuvaa rikkomusta ja uhkatasoa tulee kuitenkin arvioida tapauskohtaisesti ja muut perusoikeudet huomioiden. Tästä syystä yhdistymisvapauten kohdistuvien rajoitusten pitää olla tarkkarajaisia, välittömään uhkaan perustuvia ja oikeasuhteisia. Työtaisteluoikeuden rajoittaminen on mahdollista vain erittäin äärimmäisissä tapauksissa ja silloinkin sen on oltava viimesijainen ja erittäin tarkkarajaiseksi poikkeukseksi niin ajallisesti kuin soveltamisalankin osalta määritelty keino. Mietinnössä tämä ei kaikilta osin toteudu.

Tarvetta esitetyn kaltaiselle työtaisteluoikeuden rajoitukselle ei ole. Suojelutyön tarve eri toimialoilla vaihtelee. Lähtökohta on se, että ammattiliitot määrittelevät työtaistelun rajat. Työtaisteluiden rajaamisessa on ammattiala- ja toimialakohtaisia eroja, jotka johtuvat työn luonteesta ja siitä, mitä vaaroja työn täysimääräisestä keskeyttämisestä aiheutuu. Kuten mietinnössäkkin todetaan, suojelutyön antamisessa ei ole yleisesti ilmennyt erityisiä ongelmia tai epäselvyyksiä. Yksittäisissä tilanteissa erimielisyyksiä ja epäselvyyksiä on selvitetty keskinäisin neuvotteluin. Mietinnössä mainitaan kaksi sosiaali- ja terveydenhuoltoalan työtaisteluiden yhteydessä mainittua tapausta, joissa oli kyse välttämättömän terveydenhuollon ja kotihoidon turvaamisesta työtaistelun aikana.

Esitetyn sääntelyn liityntäpintoja muuhun voimassa olevaan sääntelyyn ei ole kartoitettu riittävällä tavalla. Puutteellisen selvittämistyön vuoksi suojelutyötä koskeva lakiestys sisältää päällekkäisyyksiä ja ristiriitaisuuksia erityisesti julkisen sektorin voimassa olevan sääntelyn kanssa. Myös prosessuaaliset kysymykset ovat osin tulkinnanvaraisia ja päällekkäisiä. Ongelmakohtia on myös suhteessa kansainvälisiin sopimuksiin.

Vaikutuksia työelämään, työntekijöihin ja ammattiliittoihin ei ole arvioitu riittävästi. Ammatilliseen yhdistymisvapauteen kuuluu olennaisena osana kollektiivinen neuvotteluoikeus. Esityksessä ei ole arvioitu riittävästi, mitä nämä uudet työtaisteluoikeuden rajoitukset tarkoittavat työntekijöiden, virkamiesten ja viranhaltijoiden kollektiivisen neuvotteluoikeuden kannalta, kun he tavoittelevat työ- ja virkaehtosopimusneuvotteluissa parempia työehtoja. Työntekijöillä, virkamiehillä ja viranhaltijoilla on oltava oikeus tehokkaaseen työtaisteluun, omien työehtojensa ajamiseksi.

Esityksessä on kuvattu myös muiden Pohjoismaiden käytäntöjä koskien suojelutyön järjestämistä. Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa suojelutyötä koskevat järjestelyt perustuvat keskeisesti työmarkkinaosapuolten välisiin sopimuksiin, eikä lainsäädäntöön. Tämän suojelutyötä koskevan lainsäädäntöhankkeen vuoksi Suomi eriytyy yhä kauemmaksi pohjoismaisesta mallista.

Suomen valtiota velvoittavien kansainvälisten sopimusten osalta OAJ viittaa mietinnön yhteydessä palkansaajakeskusjärjestöjen jättämään eriävään mielipiteeseen.

1 §

Ei lausuttavaa.

3 §

Ei lausuttavaa.

8 c §

OAJ ei pidä perusteltuna, että esitetty sääntely koskisi laajasti paitsi työsuhteisia työntekijöitä myös virkamiehiä ja virkasuhteessa työskenteleviä. Työntekijöiden, virkamiesten ja viranhaltijoiden

työtaisteluoikeuteen kohdistuu useita rajoituksia, joiden päällekkäisyyksiä ja ristiriitaisuuksia ei ole esityksessä kattavasti käsitelty tai arvioitu.

Virkaehtosopimuslaeissa on säädetty työehtosopimuslakia vastaavasti sopimuksen voimassaoloon kytketystä työrauhavelvollisuudesta. Sen lisäksi on säädetty pysyvästä työrauhavelvollisuudesta, joka koskee vaikuttamista ei-sopimuksenvaraisiin asioihin. Virkamiesten ja viranhaltijoiden työtaisteluoikeus sopimuksettoman tilan aikana kohdistuu siis ainoastaan virkaehtosopimuslain mukaisiin sopimuksenvaraisiin asioihin.

Virkamiesten ja viranhaltijoiden sallitut työtaistelumuodot ovat lakko, hakukielto ja saarto. Kiellettyjä sen sijaan ovat osittainen lakko, ylityökielto, joukkoirtisanoutuminen, poliittinen työtaistelu ja myötätuntotyötaistelu. Poikkeuksena valtiolla on tietyissä viroissa täysi työtaistelukielto.

Esityksessä ei ole kattavasti käsitelty ja arvioitu ehdotetun sääntelyn suhdetta virkaehtosopimuslaeissa ja työriitalaissa säädettyihin virkamiesten ja viranhaltijoiden työtaisteluoikeutta koskeviin muihin rajoituksiin. Tällaisia rajoituksia ovat muun muassa yhteiskunnalle vaarallisten työtaistelutoimenpiteiden ehkäiseminen ja virkariitalautakuntamenettely, aiotun työnseisauksen määräaikainen kieltäminen sekä työnseisausta koskevat ennakoilmoitusajat. Myös työriidan sovitteluun osallistuminen on Suomessa pakollista.

Esityksessä ei arvioida, milloin työnseisauksen katsotaan olevan yhteiskunnalle vaarallinen, milloin se kohdistuu yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin ja vahingoittaa huomattavasti yleistä etua ja milloin kyse on uuden sääntelyn mukaisesta oikeushyvien vaarantumisesta. Nämä ovat kaikki perusteita, joilla työ-taisteluoikeutta ja erityisesti virkamiesten ja viranhaltijoiden työtaisteluoikeutta rajoitettaisiin esitetyn sääntelyn tultua voimaan.

Voimassa olevassa virkaehtosopimuslainsäädännössä on suojelutyövelvoite, joka koskee työtä, jota työtaistelun piiriin kuulumattoman virkamiehen tai viranhaltijan on tehtävä tavanomaisten virkavelvoitteidensa lisäksi. Työtaistelun piiriin kuuluvalla virkamiehellä ja viranhaltijalla on oikeus, mutta ei laissa säädettyä velvollisuutta tehdä suojelutyötä.

Viranhaltijoiden ja virkamiesten suojelutyövelvollisuudesta on säädetty laissa kunnan ja hyvinvointialueen virkaehtosopimuksista (669/1979), valtion virkaehtosopimuslaissa (664/1970) sekä laissa evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista (968/1974), joiden mukaan suojelutyöllä tarkoitetaan työtä, jonka suorittaminen työtaistelua toimeenpantaessa on välttämätöntä kansalaisten hengen tai terveyden vaarantumisen ehkäisemiseksi. Esitetyn sääntelyn mukaan virkamiesten ja viranhaltijoiden olisi työtaistelua toimeenpannessaan huolehdittava suojelutyöllä siitä, ettei työtaistelu vaaranna ihmisen henkeä tai vakavasti vaaranna ihmisten terveyttä tai aiheuta ihmisille kärsimystä.

Virkaehtosopimuslaeissa säännökset suojelutyön tekemisestä koskevat myös työnantajien toimeenpanemia saartoja – toisin kuin nyt ehdotettu sääntely. Esitetty uusi sääntely oikeushyvien turvaamiseksi on siten myös epätasapainoinen, kun se asettaa rajoituksia vain työntekijäpuolelle.

8 d §

Säännöksessä ehdotetaan säädettäväksi työntekijöiden yhdistyksen velvollisuudesta huolehtia työtaistelun rajauksella tai suojelutyöllä siitä, ettei työtaistelu vakavasti vaaranna sääntelyllä suojattavia oikeushyviä.

Esityksen perusteluissa todetaan, että työntekijöiden, virkamiesten tai viranhaltijoiden yhdistys määrittelee työtaistelun rajat ja tarvittaessa osapuolet neuvottelevat suojelutyöstä. Esityksessä todetaan, että tähän lähtökohtaan ei ehdoteta muutosta. OAJ toteaa, että esitetty sääntely rajoittaa työntekijöiden, virkamiesten ja viranhaltijoiden yhdistysten oikeutta määritellä työtaistelun rajat.

OAJ korostaa, että kyse on perus- ja ihmisoikeutena suojatun työtaisteluoikeuden rajoittamisesta. Esityksen perusteluissa todetaan, että työtaisteluoikeutta tulisi rajoittaa vain siinä määrin kuin se on välttämätöntä sääntelyllä suojattavien merkittävien oikeushyvien turvaamiseksi työtaistelun aikana. Oikeushyvien turvaamista koskeva sääntely ei ole perusoikeusrajoitusten näkökulmasta riittävän täsmällistä ja tarkkarajaista, vaan saavat keskeisen sisältönsä hallituksen esityksen perusteluteksteistä.

Painavaa yhteiskunnallista tarvetta sääntelylle ei ole, koska suojelutyö ei ole aiheuttanut pääsääntöisesti ongelmia. Suojelutyön järjestämisessä työmarkkinakäytännöt ovat vakiintuneet ja niissä ei ole pääsääntöisesti ollut ongelmia. Lisäksi virkamiesten ja viranhaltijoiden osalta on jo olemassa olevaa sääntelyä suojelutyön järjestämisestä.

Lisäksi esityksessä todetaan, että suojelutyöllä tarkoitettaisiin työtä, jonka hoitaminen työtaistelun aikana on välttämätöntä sen estämiseksi, että työtaistelusta aiheutuu suojattavien oikeushyvien vakavaa vaarantumista.

OAJ toteaa, että suojelutyöllä on tarkoitettu työtä, jonka suorittaminen työtaistelun aikana on välttämätöntä kansalaisten hengen tai terveyden vaarantumisen ehkäisemiseksi tai sellaisen omaisuuden suojelemiseksi, mikä erityisesti vaarantuu työtaistelun vuoksi. Näin suojelutyö on määritelty myös virkamiehiä ja viranhaltijoita koskevassa lainsäädännössä.

Tällä hetkellä yksityisellä sektorilla ei ole suojelutyötä koskevaa yleistä sääntelyä, mutta julkisella sektorilla sen sijaan on. Uutta sääntelyä esitetään koskemaan sekä yksityistä että julkista sektoria. Tämä johtaa sekä päällekkäiseen sääntelyyn että epä johdonmukaisuuteen käytettävän käsitteistön osalta.

Virkamiesten ja viranhaltijoiden yhdistyksille ehdotettava uusi velvollisuus huolehtia oikeushyvistä on asiallisesti laajempi kuin virkaehtosopimuslainsäädännön suojelutyövelvoite. Lisäksi esimerkiksi hengen ja terveyden suojaamisesta säädetään osin eri tavoin.

Sääntelyllä suojattavat oikeushyvät luettelaisiin tyhjentävästi 1 momentissa.

OAJ ei pidä perusteltuna säätää esitetyllä tavalla suojattavista oikeushyvistä. Esitetty sääntely rajoittaa työntekijöiden, virkamiesten ja viranhaltijoiden perus- ja ihmisoikeutena suojattua työtaisteluoikeutta. Säännöksen yleinen soveltamisala sekä oikeushyvien luettelo ovat lisäksi ristiriitaisia voimassa olevan virkamiehiä ja viranhaltijoita koskevan suojelutyösääntelyn kanssa.

Oikeushyvistä on säädetty liian yleisluontoisesti. Esitetyn säännöksen soveltamisala on liian yleinen ja se koskisi laajasti myös sellaisia toimialoja, joilla ei ole ollut työnseisauksen rajaamiseen tai suojelutyöhön liittyviä ongelmia.

8 e §

OAJ ei pidä perusteltuna säätää esitetyllä tavalla työtaistelun väliaikaisesta kieltämisestä. Esitetyllä suojelutyötä koskevalla sääntelyllä luodaan uusi, väliaikaista kieltoa koskeva mekanismi, joka muistuttaa turvaamistoimea. Sääntelyyn liittyy vastaava ennakkonautintaa koskeva ongelma, kuin turvaamistoimissa.

Työntekijöiden yhdistykset päättävät työtaistelun kohdistumisesta ja rajaamisesta. Tarvittaessa työnseisauksen kestäessä voidaan päättää myös suojelutyöstä välttämättömien tehtävien hoitamiseen. Suojelutyön järjestämisessä työmarkkinakäytännöt ovat vakiintuneet ja niissä ei ole pääsääntöisesti ollut ongelmia.

Vaikka yksityisellä sektorilla ei ole ollut suojelutyötä koskevaa sääntelyä, oikeuskäytännössä työtaisteluoikeuden rajoja on hahmoteltu jo vuosien ajan. Näitä kysymyksiä on käsitelty erityisesti turvaamistoimia koskevan oikeuskäytännön yhteydessä.

Korkeimman oikeuden ratkaisukäytännön mukaan työtaistelutoimenpide voidaan kieltää turvaamistoimenpiteenä oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 3 §:n nojalla. Edellytyksenä on, että turvaamistoimihakemus liittyy sellaiseen pääasiaan, joka voisi johtaa ulosottokaaren 2 luvun 2 §:ssä tarkoitettuun työtaistelutoimenpiteen kieltävään ratkaisuun.

Tuoreessa ratkaisussaan KKO 2023:95 korkein oikeus toteaa, että lakkoa voidaan pitää oikeudenvastaisena, jos se välittömästi, konkreettisesti ja vakavasti vaarantaa muiden perusoikeuksien, kuten hengen ja terveyden tai ympäristön suojan toteutumisen.

Turvaamistoimiasia käsitellään summaarisessa menettelyssä, jossa tutkittavana on vain turvaamistoimen edellytysten täyttyminen. Oikeuskäytännössä on vakiintuneesti katsottu, että jos hakija saisi turvaamistoimella jo ennen pääasian ratkaisemista sen oikeuden, jonka se on väittänyt sillä vastapuolta vastaan olevan (etukäteisnautinta), hakijan oikeuden todennäköisyydelle on turvaamistoimen myöntämistä harkittaessa asetettava huomattavasti suuremmat vaatimukset kuin saamisen todennäköisyydelle takavarikkoasiassa (esim. KKO 2018:61, kohta 17, KKO 2019:34, kohta 14 ja KKO 2020:50, kohta 7).

Korkeimman oikeuden ratkaisukäytännössä on todettu, että työtaistelutoimenpide on kiellettävissä lähinnä silloin, kun sellaisen toimenpiteen käyttämistä on nimenomaisesti rajoitettu kansallisessa lainsäädännössä tai Euroopan unionin oikeudessa siten, että rajoitukseen voidaan vedota yksityisten välisessä suhteessa. Turvaamistoimi työtaistelutoimenpidettä vastaan voi lisäksi menestyä tilanteessa, jossa työtaistelutoimenpide toteuttamistapansa, päämääriensä tai seuraustensa johdosta olisi oikeuskäytännössä vakiintunein perustein katsottava oikeuden tai hyvän tavan vastaiseksi taikka kohtuuttomaksi (KKO 2000:94, KKO 2018:61, kohta 18 ja KKO 2020:50, kohta 10).

Korkein oikeus on lisäksi todennut, että työtaistelutoimenpiteiden huomattava liiallisuus niillä tavoiteltaviin päämääriin nähden voi joissain tilanteissa antaa aihetta päätelmään, että toimenpiteet ovat hyvän tavan vastaisia tai kohtuuttomia. Korkein oikeus on kuitenkin katsonut, että turvaamistoimen edellytyksiä harkittaessa lähtökohtana tässä arvioinnissa on pidettävä työtaisteluoikeuden sallittavuutta (KKO 2020:50, kohta 19).

Työtaisteluoikeuden perustuslainsuojasta johtuu, että turvaamistoimen käyttömahdollisuutta on rajattu. Työtaistelutoimenpiteisiin liittyvä turvaamistoimenpiteiden käyttö on kuitenkin työtaisteluoikeuden toteutumisen näkökulmasta ongelmallinen, koska pääasiariitaa ei pääsääntöisesti koskaan tule vireille, sen jälkeen, kun lakko saadaan estettyä (ennakkonautinta). Lopulliset ratkaisut turvaamistoimien lainmukaisuudesta saadaan säännöllisesti pitkäkestoisten oikeusprosessien jälkeen, jolloin työriita on jo huomattavasti aikaisemmin ratkennut. Perusoikeuksien toteutumisen näkökulmasta tilanne on ongelma ja herättää kysymyksen tuomioistuinlaitoksen ongelmista ja valtion viimekätisestä vastuusta.

Uutta väliaikaista kieltoa voi hakea työnantaja, mutta ei työntekijöiden yhdistys työnantajan työtaistelutoimenpiteen osalta. Sääntely on tältä osin epätasapainoinen.

Esitettyjen uusien säännösten mukaisten työtaisteluiden siirtojen suhde virkaehtosopimussääntelyn ja työriitalain 8 §:n mukaiseen siirto-oikeuteen on esityksessä käsittelemättä ja esitys on tältä osin sekava. OAJ ei pidä perusteltuna eikä loogisena, että työtaistelun piirissä olevien virkamiesten suojelutyökysymykset käsiteltäisiin yleisissä tuomioistuimissa, kun työtaistelun ulkopuolella olevien virkamiesten suojelutyömääräysten soveltamiskysymykset käsitellään työtuomioistuimissa.

Virkamiesten ja viranhaltijoiden työnseisausta voidaan jo voimassa olevan sääntelyn perusteella siirtää. Asian saattamisella virkariitalautakunnan käsiteltäväksi työtaistelu lykkääntyy 10 vuorokaudella. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö voi sovittelijan esityksestä kieltää aiotun, työriidan takia toimeenpantavan työnseisauksen enintään 14 vuorokauden ajaksi. Näiden lisäksi virkamiesten ja viranhaltijoiden yhdistysten on huolehdittava työnseisauksen toimeenpanemiseen liittyvistä eri ennakoilmoitusajoista. Esityksessä ei kattavasti käsitellä eikä siten ratkaista, mikä olisi näiden voimassa olevien säännösten suhde esimerkiksi käräjäoikeudelle ehdotettuun mahdollisuuteen lykätä työnseisauksen alkamishetkeä. Mietinnössä todetaan vain, että virkariitalautakunnan käsitteilyllä ei olisi vaikutusta virkamiesten ja viranhaltijoiden yhdistyksille ehdotettavaan huolehtimisvelvollisuuden soveltamiseen tai työnantajan oikeuteen hakea työtaistelun väliaikaista kieltoa tai vaatia työtaistelun kieltämistä.

OAJ pitää erittäin tärkeänä, että jatkovalmistelussa säädettäisiin ratkaisuvaihtoehtoehtoisissa esitetyn mukaisesti työntekijöiden yhdistyksen oikeudesta väliaikaisesta kiellosta tai kiellosta huolimatta toteuttaa työtaistelutoimi rajattuna uudelleen siten, että oikeushyvät tulevat turvatuiksi. Työtaisteluoikeuden kieltäminen kokonaan esityksessä esitetyllä tavalla rajoittaa työntekijöiden työtaisteluoikeuden toteutumista perusteettoman jyrkästi.

8 f §

OAJ ei pidä perusteltuna säätää esitetyllä tavalla työtaistelun kieltämisestä. Esitetyllä suojelutyötä koskevalla sääntelyllä luodaan uusi, työtaisteluoikeuden kieltoa koskeva mekanismi, joka muistuttaa turvaamistoimea. Sääntelyyn liittyy vastaava ennakkonautintaa koskeva ongelma, kuin turvaamistoimissa.

8 g §

Ei lausuttavaa.

18 a §

Ei lausuttavaa.

18 b §

OAJ pitää työnantajille asetettavaa hyvityssakkoa perusteettoman väliaikaista kieltoa koskevan hakemuksen tekemisestä perusteltuna.

Hyvityksen tuomitsemisen perusteet on esityksessä kuitenkin asetettu niin korkealle, että säännökselle jäisi merkitystä vain vähän. On riski sille, että hyvitysvastuu ei konkretisoidu niissä tapauksissa, joissa hakemuksen oikeudelle jättäminen on ollut työnantajan tiedossa olevien seikkojen perusteella hyvin epäasiallinen teko.

Hyvitystä koskevan oikeudenkäynnin oikeuspaikka tulisi olla esityksestä poiketen kantajan eli hyvitystä vaativan työntekijäyhdistyksen oikeuspaikka, jotta alkuperäinen hakemus ja siihen perustuva hyvitys käsitellään samassa käräjäoikeudessa. Tämä on tärkeää jo sen vuoksi, että tuon hakemuksen oikeudenkäyntikuluvastuu käsitellään joka tapauksessa tuossa hakemuksen käsitelleessä käräjäoikeudessa.

18 c §

OAJ ei pidä perusteltuna säätää hyvitysseuraamuksesta huolehtimisvelvollisuuden rikkomisesta. Ammattiliiton hyvitysvastuun säätämiseksi huolehtimisvelvollisuuden laiminlyönnistä ei ole välttämättömiä syitä tai muutoinkaan perusteita.

Näissä tilanteissa työnantajalla on oikeus hakea väliaikaista kieltoa ja kielto sisältää uhkasakon, joka on riittävä uhka varmistaakseen kiellon noudattamisen.

Hyvityksen 150 000 euron enimmäismäärä on joka tapauksessa liiallinen. Erityisen liiallinen se on siihen nähden, että samasta työrauhavelvoitteen aikana toteutetusta työtaistelusta voi seurata saman lain toisen säännöksen perusteella enimmäismäärältään samansuuruinen hyvityssakko. Liiallisuutta vielä korostaa se, että nämä kaksi seuraamusta käsiteltäisiin kahden eri tuomioistuimen erillisissä oikeudenkäynneissä, joista molemmista olisi oikeudenkäyntikuluriski hyvityksen pääoman maksuvelvoitteen lisäksi. Esitys asettaa kyseenalaiseksi 18.5.2024 voimaan tulleen hyvityssakon enimmäismäärän valmistelussa tehdyt vaikutusarviot 150 000 euron suuruisen hyvityksen ankaruudesta suhteessa ILO:n yleissopimusten asettamiin vaatimuksiin.

18 d §

Ei lausuttavaa.

Lausunnonantajia pyydetään lausumaan siitä, onko työmarkkinoilla kohdattu ongelmia suojelutyöhön liittyen.

Esityksessä laiksi työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetuin lain muuttamisesta on kysymys jälleen työtaisteluoikeuden rajoittamisesta. Esityksessä pyritään

laajentamaan suojelutyön käyttöalaa ja siten rajaamaan työtaisteluoikeutta entisestään aikaisempien lainsäädäntöhankkeiden lisäksi.

OAJ toteaa, että esityksestä puuttuu sääntely koskien suojelutyötä tekeville työntekijöille maksettavia korvauksia. Korvauksilla on merkitystä suojelutyöhön tarvittavan työvoiman saatavuuden kannalta. Suojelutyötä tulee myös voida käyttää vain silloin, kun se on ehdottoman välttämätöntä. Suojelutyötä tekeväälle työntekijälle tulee maksaa säännöllisenä työaikana tehdystä suojelutyöstä vähintään kolminkertainen palkka verrattuna hänen normaalisti säännölliseltä työajalta saamaansa palkkaan.

Hallitusohjelman kokonaisvaikutuksia työmarkkinoiden sopimusjärjestelmän toimivuuteen ja työtaisteluoikeuteen ei ole arvioitu koko hallituskauden aikana. Lainsäädäntöhankkeiden pilkkominen on johtanut heikosti valmisteltuun ja pistemäiseen sääntelyyn. Tämä näkyy erityisen hyvin työtaisteluoikeuden rajoittamista koskevassa sääntelyssä. Esitettyyn sääntelyyn liittyvät hallinnolliset velvoitteet, sanktiomekanismit ja oikeudenkäyntikuluriskit voivat muodostaa käytännössä jo tosiasiallisia esteitä työtaisteluoikeuden käyttämiselle.

Lausunnonantajia on pyydetty lausumaan siitä, onko työmarkkinoilla kohdattu ongelmia suojelutyöhön liittyen. OAJ toteaa, ettei suojelutyöhön liittyen ole kohdattu sellaisia ongelmia, jotka edellyttäisivät sääntelyä.

Onko hätätyötä koskevaa sääntelyä tarpeen muuttaa ottaen huomioon lakiehdotukset ja jos on, millä tavalla?

OAJ toteaa, ettei hätätyösäännöksiä ole tarpeen muuttaa miltään osin.

Oikeusministeriötä pyydetään lausumaan erityisesti ehdotettaviin säännöksiin liittyvistä prosessuaalisista kysymyksistä (ml. oikeudenkäymiskaaren ja ulosottokaaren säännösten soveltuminen), ehdotettavien säännösten nojalla oikeudenvastaisesta työtaistelusta aiheutuvien vahinkojen korvaamiseen liittyvistä kysymyksistä (vahingonkorvauslain soveltuminen) sekä kaksoisrangaistavuuden kiellon soveltumisesta tilanteessa, jossa työtaistelu olisi sekä työrauhavelvollisuuden vastainen että ehdotettavien säännösten nojalla oikeudenvastainen.

-

Asianajajaliittoa pyydetään lausumaan erityisesti ehdotettaviin säännöksiin liittyvistä prosessuaalisista kysymyksistä.

-

Kullaa Kai
Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry